

РОЛЬ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У БОРОТБІ З КОМП'ЮТЕРНИМ ТА ІНТЕРНЕТ ПІРАТСТВОМ В УКРАЇНІ

І. Г. Назімов,

студент 1 курсу

Науковий керівник: *В. П. Якобчук,*

кандидат економічних наук, професор

Житомирський національний агроекологічний університет

Проаналізовано сучасний стан комп'ютерного та інтернет піратства конкретно в Україні та світі загалом та розглянуто способи та методи боротьби з не ліцензійним використанням. Охарактеризовано роль публічно приватного партнерства у вирішенні проблеми комп'ютерного та інтернет піратства в Україні .

Ключові слова: комп'ютерне піратство, ліцензії, публічно-приватне партнерство.

Проблема піратства в Україні стоїть дуже гостро. Рівень комп'ютерного піратства у країні скорочується вкрай повільно – протягом 2009–2015 років – лише на один процентний пункт за рік. «За останніми даними дослідницької компанії IDC, рівень використання неліцензійного програмного забезпечення в Україні сягає 87%. Для порівняння, у країнах Центральної та Східної Європи цей показник у середньому становить 66%», — повідомляє керівник департаменту із захисту прав інтелектуальної власності компанії «Майкрософт Україна» Нікола Мирчич. Втрати української економіки від піратства складають приблизно 1 млрд євро щороку. Зазначена сума втрат є інтегральним показником, адже процес вироблення та поширення підробок – це і несплата податків, і нелегальне працевлаштування, нехтування

нормами охорони праці та технологічними умовами виробництва. Як наслідок, недофінансування бюджету, втрата довіри інвесторів, зниження зацікавленості іноземних компаній в українському ринку.

Для продовження зростання, підтримки конкурентоздатності та виведення продуктів і послуг на ринок, компанії все більше інвестують у творчі ініціативи, інновації та інші види інтелектуальних активів, які зазвичай відомі як інтелектуальна власність. Уряди країн все частіше визнають провідну роль, яку відіграє інтелектуальна власність у стимулюванні інновацій, розвитку економіки і ринку праці, й інвестують у спроможність своїх країн створювати такі інновації. Разом з тим, за останній час багато урядів почали розвивати ініціативи для вдосконалення охорони прав інтелектуальної власності, оскільки нематеріальний характер інтелектуальної власності робить її уразливою до незаконного привласнення та інших порушень. Глобальне поширення підробок і піратство знижує прибутковість господарської діяльності та зменшує кількість робочих місць, пригнічує розвиток інновацій, міжнародної торгівлі й інвестування. Україна також приділяє увагу питанню захисту прав на інтелектуальну власність. Але якщо наша країна дбає про правовласників, і розуміє їхню значимість, чому ж ми очолюємо список 301 (список до якого входять країни, які постійно порушують права на інтелектуальну власність)?

І ось тут настає час поговорити про приватно-публічне партнерство. Всі ми розуміємо що попит породжує пропозицію. І якщо українці будуть масово віддавати перевагу піратським виробам, а не ліцензований продукції, то питання який комп'ютерний ринок в нас буде більше розвинений, легальний чи піратський відпаде само собою. Для вирішення питання піратства, необхідно

розібратися в причинах такого великого попиту на не ліцензовану (піратську) продукцію. Що ж впливає на вибір українців? В першу чергу це ціна, вірніше сказати – різниця в ціні. Якщо за ліцензовану операційну систему Windows 7 необхідно заплатити 3150 грн, то зайшовши на будь якій піратській файлообмінник, ми зможемо скачати її безкоштовно. Якщо ж врахувати те що, мінімальна заробітна плата в Україні становить 3200 грн, то стає очевидним вибір будь якого пересічного українця. Виходячи з українських реалій, щоб заробити на ліцензійне програмне забезпечення при мінімальній заробітній платі українцям необхідно працювати для цього більше місяця, це за умови що не їсти, ні платити за комунальні послуги, ні їздити на громадському транспорті ми не будемо. Так ліцензована версія маючи безліч переваг перед піратською копією не зможе змусити українців витратити свої кошти на ліцензовані продукти. І це ні в якому разі не через те що українці не хочуть, а просто не можуть собі цього дозволити. Розглянемо ще один приклад: ліцензійна комп'ютерна гра Need For Speed коштує 600 грн. виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, українцю доведеться працювати на цю гру майже тиждень. Якщо ж потенційний споживач невзміє її купити, він починає шукати її по піратським сайтам і неодмінно знайде. Якщо подивитися на список 301, перші місця в ньому ділять Україна, Росія, Індонезія, Китай, Еквадор, Аргентина, Мексика. Що спільного між всіма «лідерами»? Звісно – дуже низька заробітна плата. Мешканці цих країн просто фізично не можуть собі дозволити користуватись ліцензійними продуктами, ці продукти є для них недоступними. І єдиний вихід для них – піратська продукція.

Саме тому, держава борючись тільки з наслідками піратства, не розглядаючи його причин не зможе подолати

це негативне явище. А якщо законодавство держави ще й не таке жорстке, щоб за рентабельності, яка перевищує 100%, змусити нелегалів згортати свою діяльність, то шансів на перемогу над піратством майже не залишається. Для порушення кримінальної справи співробітникам МВС необхідно довести заподіяння збитків у розмірі 6050 грн. Адміністративний штраф за порушення авторських прав не перевищує 3,4 тис. грн., щоб компенсувати втрату такої суми, досить продати близько сотні контрафактних дисків.

Законодавча база у сфері інтелектуальної власності далеко не ідеальна, особливо в частині процесуальних норм. Багато сучасних форм піратства – зокрема в електронних мережах – взагалі неможливо переслідувати через те, що застарілі нормативні акти просто не передбачають такого виду порушень. До суттєвих недоліків норм законодавства України належить;

- відсутність чіткого механізму визначення відповідача у справах про захист авторських прав;
- відсутність чіткого механізму фіксації доказів порушення авторських прав;
- відсутність методики підрахунку завданих збитків;
- недостатнє приділення уваги юрисдикційним питанням.

Виходячи з вище зазначеного, можна зробити такі висновки: піратство насамперед – соціальна і економічна проблема, а вже потім правова або політична. Для боротьби з піратством необхідні мобільні і чітко сформовані закони для боротьби з швидко виникаючими загрозами. В аспекті захисту авторських прав на програмні продукти дуже важливо, щоб люди усвідомлювали цінність інтелектуальної власності та її значення для розвитку суспільства. У зв'язку з цим, деякі компанії, наприклад Microsoft, вважають своїм основним завданням здійснювати навчання ринку за допомогою системного

інформування його учасників про негативні наслідки піратства й переваги ліцензійних комп'ютерних програм, інформують керівництво і персонал українських суб'єктів господарювання про ризики, пов'язані з використанням піратського ПЗ, а користувачів – про широкі можливості, які надають їм ліцензійні програми, а також про шкоду, якої завдають пірати економіці й інтелектуальному потенціалу країни. В Сінгапурі, наприклад, держава самостійно регулює ціну на інтернет ресурси та програмне забезпечення, держава самостійно перераховує по своєрідному крос-курсу вартість об'єктів інтелектуальної власності, и встановлює на них ціну прийнятну для споживачів на внутрішньому ринку. Різницю ж постачальнику компенсує бюджет.

І найголовніше це те, що потрібно робити ліцензійні продукти доступними для вітчизняного користувача. Тільки таким чином «піратство» буде подолане. Можна активно протидіяти піратству ринковими методами, пропонуючи гнучкі схеми ліцензування, які надають можливість підприємствам, установам і організаціям максимально мінімізувати витрати на придбання необхідного пакета ліцензій.